

Izheja:
vsako sredo popoldne
in soboto zjutraj.
Stane za celo leto 15 L.
• pol leta 8 L.
• četrt leta 4 L.
Za inozemstvo celo
leto lir 40.
Na naročila brez do-
pustane naročnine se
ne moremo ozirati.
Odgovorni urednik:
Polde Kemperle.

GORISKA STRAŽA

Št. 6

V Gorici, v soboto 23. januarja 1926.

Leto IX.

Ne frankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglaš-
je se računajo po dogo-
voru in se plačajo v
prej. List izdaja kon-
sorcij
«GORISKE STRAŽE»
Tisk Zadruga tiskar-
na v Gorici, Riva Piazzal-
to št. 18.
Uprava in uredništvo
ulica Mameli št. 5.
(prej Scuole).

Imejte usmiljenje!

Zadeva, o kateri hočemo v naslednjem govoriti, je tako bridka in je povzročila že toliko solz in gorja, da se nam je zgornji naslov izvil kot krčevit krik po pomoči. Ne bomo se spuščali v podrobnosti in ne bomo skušali doprinesti bogve kako globoko zajetih dokazov, temveč obrabčamo se do merodajnih krogov in trkamo na njihova srca: usmilite se!

Zakaj gre? Gre za naše železničarje, katere še neprestano prestavlja iz njihovih dosedanjih službenih mest globoko doli v notranjost države. Že večkrat smo imeli priložnost, da smo v našem listu žigosali nezmiselnost in kvarnost tega početja. Za vsakogar, ki se v vprašanje le nekoliko poglubi, je jasno: železniška uprava je s temi premestitvami zagrešila usodepolni pogrešek, ki ni njej v nikako korist, prizadetim železničarjem pa v težko, včasih nepopravljivo škodo.

Kakor smo pa že rekli v začetku, nočemo danes navajati hladnih umskih razlogov, ki govore proti prestavljanju železničarjev, temveč se hočemo omejiti na človeško, srčno stran.

Poslušajte!

Pred par dnevi pride v naše uredništvo železničar, ki službuje že okrog 20 let v tukajšnjih domačih krajih. Prestavljen je nekam tja doli v Srednjo Italijo. Z ganjenim glasom nam pripoveduje: »Sedaj moram od tod, premeščen sem. V teku svojega dolgoletnega službovanja sem si prihranil toliko, da imam sedaj hišico in lep vrt. Komaj pa sem prišel do mirnega doma, me doleti sedaj ta nesrečni ukaz: Proč! premeščen si! Moja družina je razdrta, moja bodočnost trpka in žalostna. Imam sina, ki obiskuje gimnazijo. Kaj naj napravim z njim sedaj med šolskim letom? S seboj ga ne morem vzeti. Razun žene imam še staro mater; na pol slepa je. Kaj naj počnem z njo? Pustiti jo moram tu brez varuha in zaščite. Pustiti moram tukaj dom in družino ter iti sam in zapuščen v daljni, neznan svet. Ni mi lahko, verujte mi! Že tako smo s težavo izhajali, kako bo šlo sedaj, ko bomo ločeni in bomo morali imeti dvojno gospodinjstvo, ne vem. Težki, težki dnevi me čakajo.« Rekli smo mu ljubeznivo, tolažilno besedo, toda ko nam je stisnil roko v slovo, so bile njegove oči mokre.

Na cesti se srečava. Prihaja ravno iz velikega severno italijanskega mesta, kamor je bil premeščen. Ves žalosten in pobit je. »No, kaj pa se je zgodilo hudega?, ga sočutno vprašam.« »Veste, odkar so me premestili, nisem imel več vesele ure. Vse svoje prejšnje prihranke sem v teh mesecih porabil. Kako bo v bodoče, sam ne vem in se bojim samega sebe vprašati. Sedaj sem prihitel domov, ker je žena v postelji. Pričakujemo namreč novega prirastka v družini. V drugih razmerah bi se veselil tega dogodka, sedaj me pa tarejo moreče skrbi. Kaj bo, kaj bo?« Ves strnjen in zbežan je odkorakal dalje.

Iz Milana nam piše železničar, ki je bil tja prestavljen: »Tovariši, železničarji, ki ste tako srečni kakor jaz, nikar ne zgubite poguma. Živi se tudi tukaj še dosti po ceni, če se človek enkrat privadi mestu. Stanovanje se pa v Milanu ne dobi. Pač, dobi se, toda naša plača ne zadostuje niti za stanovanje. Za majhno sobo z eno posteljo vprašajo 300 lir in se še težko dobi. Jaz sem še vedno

brez stanovanja. Spim na postaji v neki majhni pisarni. Sva v dveh in imava eno prično. Lahko si predstavljate, kako se počiva, če vam lokomotive noč in dan okrog glave plešejo. Težak in grenak je naš kruh. Bodite pristržno pozdravljeni in sporočite moje pozdrave tudi tovarišem železničarjem, ki so še tam pri nas doma.«

Naj zadostujejo ti trije glasovi!

Kaj se godi po svetu?

V januarju so se odigrali važni politični dogodki v obeh nemških državah v Avstriji in Nemčiji.

Duh preteklosti — duh sedanjosti.

V obeh državah se v silni duhovni borbi borita dve struji. Prva struja je močna od Bismarckovih časov sem. Ta je vlila v Nemca tisti germanski ošabni duh, ki meni, da je Nemec poklican za prvega v Evropi. Narodnostno zavest so v Nemčiji po Bismarcku stopnjevali do blaznosti. Ko je zavladal Viljem je v nemški državi zakraljevala vojaška diktatura. Mladino so že v šolah in učilnicah oblekli v uniforme in jo vzgajali pod vojaško komando. Pruski militaristični duh je objel vso državo. Sablja je veljala vse, vse drugo nič. Pač je vojaški duh predvojne Nemčije izrabljal v obilni meri vse pridobitve na kulturnem polju, toda vse je podrejal eni misli: kako doseči vojaško premoč Nemčije na suhem in na vodi nad vsemi ostalimi državami. Ta duhovna struja, vkoreninjena že dolgo zgodovinsko dobo v nemški duševnosti, je pognala Evropo v strelske jarke. Za to nosi ona velik del krivde.

Po porazu na fronti se je pokazala bolj jasno druga struja. Ta je hotela odpasati sabljo in sleči vojaško suktnjo ter prijeti za plug, iti v tovarne, v laboratorije, v delavnice. Nemci naj, tako so rekli, ne vpijejo po maševanju in naj se ne rote na krvno osvetlo, temveč naj v skupni borbi z vsemi drugimi narodi izgrebejo iz razvalin pokopano srečo. Saj ni ne zmagovalcev, ne premagancev. Danes je družba že tako ustrojena, da niti veliki narodi in velike države ne morejo same obstajati, ampak so navezane s tisoč nitmi na svoje sosede. Ta struja, ki je privzela republikansko in demokratično lice, je vodila Nemčijo v Zenevo in v Locarno. Ta struja je videla vstajenje nemškega ljudstva v pokopu »prusovstva«.

Stari duh vzklije znova.

Nasprotnik pa ne zapusti svojega mesta brez borbe. Stari nemški duh je tlel, močno in živo, le sapice je manjkalo, da se razplamti. Sapa je zapihala iz pravtako militaristične Francije, ki se je na vse grlo drla, da je treba Nemčijo tiščati za vrat in jo gospodarsko oslabiliti, sicer se bo izvila in spet potegnila sabljo. Take sapa so prikliale na dan nemške nacionalne voditelje; vojaška patriotična družstva z namenom, da mora ostati v nemškem narodu živa zavest na dan obračuna, na dan, ko bo kak Viljemov naslednik zopet vihtel sabljo nad Evropo. Ta struja je pa privredila Nemčijo do raznih prekratnih poskusov od Hitlerja in Kappa do morilcev republikanske

Navedli bi jih lahko še celo vrsto, toda že iz teh govori le preveč bolesto trpeča bol, ki je padla na železničarje, ki so morali zapustiti stara službena mesta in oditi v oddaljene, nepoznane kraje. Škoda, ki jo utrpe ubogi ljudje, je nepregledna, breme, ki jim je naloženo, je ubijajoče: Družine so raztrgane, domovi razbiti, ljudje razdvojeni, izgledi v bodočnost črni. Zato kliče mo ni prosimo merodajne kroge: Imejte usmiljenje z ubogimi, pretrpinčenimi ljudmi!

ga ministra Erzbergerja odličnega vodje katoliškega centra. Opisali smo že, kako je ta struja z mošnjarihim licem slavila svoj dan ob Hindenburgovi izvolitvi in kako je s smrtjo grozila drju Luthru in Stresemannu, ki sta se upala v Locarno. Nemške nacionalne stranke pod vodstvom grofa Westarpe in generala Ludendorffa so hujskale ljudstvo, naj ne pusti državnemu kanclerju, in zunanji ministru, da bi šla v decembru v London k podpisu locarnskih pogodb. V politični slutnji je dr. Luther upravičeno dejal pred odhodom na berlinskem kolodvoru: »Ko se vrne mo, se bomo odpočili.« In res. Nemški nacionalci so ukazali svojim ministrom, naj gredo iz vlade.

Ministrske težave na Dunaju.

Preskočimo za trenutek opis te borbe. V avstrijski republikli se tudi bije boj med velenemško strujo in strankami, ki še niso za to. V glavnem se kažejo zahteve Velenemcev v zahtevi po spojitvi Avstrije z Nemčijo. Beseda »Anschluss« (= priklopitev, privesek) je na jeziku vseh, ki drže z nacionalci onstran meje. Socialni demokratje, precej močna stranka v dunajskem parlamentu je tudi za »Anschluss«. Bolj važno kot njih je pa mnenje avstrijskih sosednih držav, ki ne bodo pustile, da bi Nemčija porinila svoje predstraže na Brenner in do ogrske nižine. Borba med obema strujama je tudi pripeljala do ostrih izpadov socialnih demokratov proti zunanjemu ministru drju Mataji, kateremu so očitali razne nečedne bančne posle. Vlada je morala odstopiti. Šele 15. t. m. se je pod vodstvom drja Rameka, krščanskega socialca, sestavila nova vlada. Proti tej so pa socialni demokratje v hudem nasprotju, ker sede v ministrskih palačah po večini pristaši krščanskih socialcev. Slednji so proti politični priklopitvi Avstrije k Nemčiji. Pravi nacionalci nemškega kova pa so v Avstriji za zdaj potisnjeni bolj v ozadje. Bodo gotovo še nekaj časa ob steni, ker so protilocarnske stranke v Nemčiji tudi doživle poraz.

Dr. Luther se trudi za veliko zavezo.

Dejali smo že, kakšno ozadje se skriva za sleherno politično borbo v Nemčiji. Zanimivo je pa, da so zdaj tudi socialni demokratje odtegnili vladi svojo pomoč. Državni kancler ali po naše ministrski predsednik dr. Luther je skušal ob izbruhu ministrske krize dobiti tudi socialne demokratje in tako napraviti veliko zavezo centru, demokratov in socialnih demokratov. S tem bi dobila vlada trdno večino. Toda socialni demokratje so odgovorili, da bodo sicer podpirali vla-

do pri njenih republikanskih stremljenjih in skrbi za blagor delavskih množic, toda dr. Luther jim ne dopade. Iz centra in demokratiških vrst pa padajo na socialne demokratje očitki, da bo njih trma kri-va, če pridejo nacionalisti do moči. Vse je kazalo, da bo moral dr. Luther v vlado poklicati nepolitike. Toda še en poskus bi lahko uspel.

Vlada sredine.

Mogoče je še bilo, da pridejo v vlado same zmerne stranke. Ne socialni demokratje od leve in ne nacionalci od desne. In res se je posrečilo spraviti v dogovore centrum, bavarsko ljudsko stranko in demokratje. To so stranke desne sredine. Da bomo lažje razumeli, kaj se to pravi »desničarske ali levičarske nemške stranke«, si moramo na kratko ogledati te stranke:

A: Kot stranka sredine velja katoliški centrum.

B. Prva stranka na desno so demokratje z voditeljem Kochom. Še bolj na desno so usmerjeni pristaši bavarske ljudske stranke, ki jim monarhizem tiči še precej v košeh. Za njimi pridejo nemška ljudska stranka, h katerim pripada sedanji zunanji minister Stresemann. Potem so še bolj proti desni nemški nacionalci pod vodstvom Westarpe in Ludendorffa. Dele se pa v dve skupini. Prva je strogo nacionalistična in bi rada šarila z bombami in noži, druga skupina težkih industrialcev pa si tlaka svojo pot mirno in z zlatniki. To strujo je svoje dni vodil znani bogatin Stinnes. Prav skrajno desnico pa tvorijo nemški fašisti pod Hitlerjem ali kakor se sami nazivljejo narodni socialisti. To so desničarske.

C. Prva stranka levo od centra so socialni demokratje. Na skrajni levici pa se tišče komunisti. Ti so za enkrat brez političnega vpliva.

Za ministrski stolec.

Ko se je Luther oprl na desno sredino in je že skoraj sestavil vlado, se je spet pokazal tisti dvojni nemški duh. Bavarska ljudska stranka ni hotela pustiti notranjega ministrstva demokratom. Slednji so se pa živo poganjali za to mesto, ker se zavedajo, da je baš notranji minister oni mož, ki ima precej vpliva na to ali bo duh vlade republikanski ali bolj monarhistični. Iz zgornjega pogleda je jasno, da so se demokratje po pravici bali Bavarcev. Na pritisk samega Hindenburga se je bav. ljudska stranka le udala in prepustila mesto notranjega ministra demokratom. Toda pogoj je bil, da ne postavijo za ministra drja Kocha, ki je bolj proti levi usmerjen, ampak drja Kültza, dosedanjega župana v Drazdanih. Dr. Luther je moral požrti tudi to grenko kapljo, čeprav ve, da je s tem socialne demokratje še bolj odtujil novi vladi. Tako se je po dolgih tridih 20 t. m. le sestavila iz omenjenih strank nova nemška vlada. Luther je ostal državni kancler, Stresemann zunanji minister. Ugledni politik centra dr. Marx pa za pravosodje in zasedene kraje.

Levičarski listi prerokujejo novi vladi kratko življenje. Najbrž bo to res, ker niti na desni niti na levi niso z njo zadovoljni. Nemčija je še vedno na razpotju.

Misli za našo dobo.

Znameniti angleški moderni pisatelj G. K. Chesterton je zapisal v svoji knjigi o konverciji sledeče velike misli:

Potem ko sem vsestranko in globoko študiral, sem prišel do zaključka, da poteka vsa beda, ki stiska Anglijo, iz kapitalizma in krivičnega bogastva. Zakaj propada družina? Ker Anglija ne misli in ne živi več katoliško. Anglikanska ločina je prepričana, da se ona nikoli ni ločila od prave Kristove Cerkve. Jaz pa sem prišel do zaključka, da je mnenje, da je Anglija katoliška, napačno. Radi tega je bilo nujno, da sem prestopil h edino pravemu katolicizmu, ki ga oznanja baš katoliška Cerkev.

Zakaj katolicizem nam daje trden nauk o vsem našem dejstvom. On ne gradi samo na oblast, ampak na pametno presojo. Dandanes mnogo pišemo o modi, svet živahno razpravlja o noši kratkih suknj, o nemoralni obleki ženskih krogov — toda vse te kritike so brez smisla. Zakaj se razgrevajo oni, ki jim je sramežljivost le prazna beseda v spotiko modernemu svetu? Za nič! Nasprotno pa katoličan dobro ve, zakaj obsoja. Biti katolik pomeni imeti mir v svoji notranjosti, imeti jasen pogled v nadnaravni svet, na katerem temelji vesolno pojmovanje o svetu, po katerem uravnamo naše življenje objektivno in iz katerega črpamo vse naše mišljenje.

Anglija strašno trpi na pomanjkanju nekaterih kreposti, ki jih katolicizem poveljuje. Katolicizem je odločujoč činitelj v življenju. Narod, ki se od njega oddalji, je silno veliko izgubil. Anglija je izgubila pred

vsem dvoje glavnih kreposti: ponižnost in logično rabo razuma. Nisem si na jasnem ali spadata ti dve kreposti strogo skupaj. Toda hočem se natančneje izraziti. Ponižnost je zato izgubila na svoji veljavi, ker Anglež ne ljubi ničesar drugega kakor samega sebe. Uprl se je vsaki dani objektivnosti, da celo vsakemu logičnemu sklepanju t. j. proti dejstvu, da je $2 + 2 = 4$.

Ponižnost je izginila iz Anglije obenem z katolicizmom. Uprav zato je izginila, ker se je Anglež odtujil pravemu pojmovanju človeške časti, ki bazira na krščanski enakopravnosti. Siromaka je preziral. Zato ni nič čudnega, da je stopilo svesto pismo na mesto evharistije.

Katoliški vladarji Anglije so prisegli na evharistijo, na živo Telo Kristovo, protestantski kralji prisegajo na sveto pismo. To dejstvo jasno očituje, kako globoko se je premenila Anglija. Evharistija je v skrivnosti združila vse: aristokrati in priprostori so se našli v ljubezenskem občestvu krog obhajilne mize. Protestantizem je zavrnil to skrivnost in je na nje mesto postavil knjigo, sv. pismo. Mesto studenta, ki je krepil in hranil vse duše, imamo mrtvo knjigo, predmet, ki ga razumejo eni manj, drugi bolj...

Chesterton zaključuje: »Ni še vse zgubljeno. Še žuborijo vrelci ozdravljajoče vode za vse človeštvo. Še živi in zmaguje »mala čreda Kristovih ovčic« sredi vesoljnega propadanja. Zgrniti se moramo krog obhajilne mize in živeti v občestvu ljubezni in moči, pa bo svet začel zopet srečneje in veseleje živeti.«

Tako je začela dolga ministrska kriza, kjer se je jasno pokazala borba obeh struj za krmilo Nemčije.

Še je čas!

Radi nenavadno hudega mraza in snega ni bilo v mnogih krajih mogoče od doma, do cerkve, pošte itd. Tudi poštne zveze so bile pretrgane. Vsled tega tudi nekateri niso mogli poslati naročnine za naš list. Uprava „G. Straže“ upošteva te zapreke in zato ne ustavi lista še danes, kot je bilo rečeno. Še to in še eno štev. pošljemo vsem naročnikom, če tudi še niso plačali naročnine. Istotako dobi „G. Pratik“ še zastoj, kdor plača takoj 15 lir za 1926, seve dokler bo kaj zaloge. Na noge za našo — stražo!

DNEVNE VESTI.

Težko je obolel

dr. J. Kržišnik, dekan v Trnovem. Njegovo stanje je jako resno in nevarno. Sobratom se priporoča v mobilitev. Tudi »Gor. Straža« želi za služnemu gospodu skorajšnjega okrevanja.

Občni zbor »Mladike«.

V soboto dne 30. t. m. bo imela Mladika ob 8. uri zvečer svoj redni letni občni zbor v društvenih prostorih. Udeležba je za vse člane obvezna.

Delavska zbornica v Sloveniji.

V februarju se bodo vršile volitve v delavsko zbornico za Slovenijo. V delavski zbornici bodo poslanci industrijskega delavstva in zasebnih nameščencev sestavljali načrte za delavsko zakonodajo, vodili socialne delavske ustanove in predlagali vladi ukrepe v korist delavskega stanu. Za premoč v Delavski zbornici se bore tri skupine: Samostojni demokratje in narodni socialisti so vložili skupno »nezavisno listo«, združeni socialisti demokratje in ostanki komunistov so vložili skupno listo, krščanski socialisti gredo pa v boj pod zastavo Krekove »Jugoslavanske strokovne zveze«. Največ izgleda na zmago imajo združeni socialisti demokratje in komunisti, ki imajo trdne večine po rudarskih središčih. Predilniško, pa

pirniško delavstvo in posli so po večini v taboru krščanskih socialistov. Zerjavovi demokratje pa imajo zaslombo v vrstah pisarniškega osebja in mojstrov.

Radovednost radovedna.

V sredo je fašistovski list »Tevere« oznanil, da bo prinesel v četrtek črno na belem neke dokumente, ki bodo neko visoko protifašistovsko osebo razgalile. Vse je radovedno čakalo, kaj bo to. V četrtek so pa uredniki napisali: »Zadeva je tako važna, da smo vse spise dali vladi.«

Protiitalijanska propaganda v Nemčiji.

Četrtekov tržaški »Piccolo« piše na dolgo, da se je po vsej Nemčiji razpredla živahna agitacija proti Italiji. »Piccolo« pravi, da zato, ker Nemci mislijo, da njih bratje v Tirlih trpe, kar je seveda popolna in debela laž. Nemci so baje celo ustanovili posebno društvo »Vaterlaendischer Verband«, ki mora skrbeti zato, da ne bodo Nemci kupovali italijanskega blaga in hodili v Italijo na lepe izlete. Nemci pravijo, da bi bilo to izdajstvo tirskih bratov. Kaj si vse ti presneti Nemci zmislijo.

Huda metla.

V najbolj pristnem fašistovskem dnevniku v »Regime fascista« (Fa-

šistovski režim), ki se je do novoga leta nazival »Cremona nuova«, se berejo hude pretnje na račun adventinskih poslancev. Članek pravi, da se ne bo mogel nihče, ki je kdaj bil pristaš zločinske družbe, izmuzniti hudi kazni. »Drugače kot zločinske«, pravi člankar, »ne moremo nazivati protifašistovskih strank.«

»Svoboda« naših občinskih svetov.

Od raznih strani dobivamo zelo značilna poročila o »svobodi«, ki je dopuščena našim občinskim svetom. Sedaj pri sklepanju občinskih računov občinski možje sploh nimajo nikake odločujoče besede. Vse ostavke o izdatkih so predpisane že po zakonu in jih morajo občinski sveti brez ugovora sprejeti. Izvoljeni zastopniki občinarjev smejo samo prikimati, zoperstavljati se sploh ne morejo. Če smejo reči kako besedo, ko je v razpravi postavka glede plače organistu ali kakšna slična malenkost, je že veliko. S tem je moč občinskega moža izčrpana. Res, obzodovanja vredna je samouprava naših občin.

Previdni trgovci.

Italijanski dopisni uradi razglasajo, da bo ameriški senat potrdil pogodbo zaradi italijanskih vojnih dolgov šele, ko se bodo pobotali tudi Italijani in Angleži. Bržkone se boje, da bodo Angleži več iztisnili kot so sami.

Čehoslovaška skrbi za uradnike.

Na Češkem so ministri sklenili, da bodo povišali uradništvo plače. Do takih dobrih sklepov dandanes malo kje pridejo. Ker bo pa s poviškom plač zrasel državni proračun za 700 milijonov, bodo povišali vžitino na sladkor in alkohol.

Lov na komuniste.

V poslednjem času so začeli v Jugoslaviji spet zapirati komuniste kar na debelo. V samem Beogradu so jih polovili kakih sto. Med njimi so tudi mnogi voditelji.

Nepotreben stan.

Francoska vlada, ki pač ni »kleikalna«, je podelila visoko odlikovanje trem ponižnim redovnicam, ki strežejo bolnikom v bolnišnicah za koleru. Pa boste še naleteli na take, ki smatrajo vse redovnice v prosvitljeni družbi za nepotrebne.

Kruh je dražji.

V Milanu so cene kruhu poskočile. Milančani se že vprašujejo ali pomeni to boljše dni.

Stavka akademikov v Zagrebu.

Ko se v Jugoslaviji menjajo ministri, se običajno menja tudi marsikak uradnik, ki ministrom ni po godu. Ta navada je segla tudi na univerze, kjer je običaj, da se profesorji sploh ne morejo prestavljati. Kljub temu je bilo zadnji čas devet zagrebških univerzitetnih profesorjev vpokojenih. Študentje so pa dejali, da drugih ne bodo poslušali, čeprav jih pošlje Radić. Začeli so zato stavkati.

»Mirovni« župan.

Italijanska vlada je podelila visoko odlikovanje gospodu Rusci, ki je župan mesta Locarna, kjer so se ministri botali za mir. Koliko imajo gospod župan pri tem zasluge pa ne vemo.

Skregali so se.

V videmskih fašistovskih vrstah je vse pokoncu. Videmski mestni komisar in bivši državni podtajnik Spezzotti ter grof Caporiacco, predsednik furlanske upravne komisije, sta odstopila od svojih mest. Kakor se razbere iz Spezzottijevega pisma, se nekam hudo kregajo. Ali gre za res ali le za osebe?

Med ruskimi boljševiki.

Pred kratkim smo v enem političnih pregledov govorili o nastopu opozicije na 14. boljševičem zborovanju. Zibelka te nove opozicije je nekdanji Petrograd, danes Leningrad. Boljševičski voditelji v Moskvi so se začeli resno bati za svojo veljavo. Zato so poslali med boljševike v Leningrad dobre govornike, da bi jih prepričali, naj zapuste opozicijo. V Leningradskih tovarnah so imeli kakih 50 zborovanj, katerih se je vdeležilo 35.000 delavcev. Na zborih so sprejeli resolucijo, kjer izjavljajo, da so bili zapeljani in da obsojajo Leningradске opozicionalne vodje. Tako so Moskvičani še ob pravem času zatrli strujo, ki bi jim utegnila postati zelo nevarna. Toda za koliko časa?

Kako zares jim gre.

Britanski mornariški minister je na nekem političnem sestanku govoril, da mora začeti zdaj tudi Anglija graditi vojne ladje. Dejal je, da so Amerikanci, Japonci, Francozi in Italijani pomnožili po vojni svoje vojno brodovje za 300 ladij. Angleži pa le za 11. Zato se ne sme Anglež pustiti prekositi. — Na drugi strani pa beremo, da je ameriška zbornica sklenila, naj gredo tudi Amerikanci na razorožitveno konferenco v Ženevo.

Generali potujejo.

Na Španskem se že pripravljajo na velik obisk. Iz Francije bo prišel tja v februarju maršal Petain. Ko se sablje pozdravljajo, slabo kaže.

Slov. podporno društvo v Gorici.

Ze dolgo kroži po Gorici glas, da hoče dr. Gabršček, predsednik »Slov. podpornega društva v Gorici«, isto razpustiti. Ta vest pa je povsod naletela na hud odpor. Kajti ta star zavod je postal vsem goriskim trgovcem in obrtnikom posebno zadnji čas priljubljen — nenadomestljiv.

Zato svetujemo g. predsedniku, naj raje likvidira sam, z njim društveni tajnik ter magari še tudi blagajnik, a društvo mora ostati. Neodpušljiv greh bi bil, če bi kdo to prvo ustanovo dr. Gregorčiča iz bogvedi kakšnega muhastega vzroka razpustil. Ugotavljamo še nadalje, da ima pravico razpustiti »Goriško slov. podporno društvo« le občni zbor ali vlada, a nihče drugi, pod nikako pretvezo. Končno vprašamo g. dr. Gabrščeka, zakaj ne likvidira »Slov. delavsko podporno društvo« v Trstu, zakaj ne laški »Mutuo soccorso« v Gorici, kakor tudi ne »Mutuo« v Pulju? Vsa ta podporna društva čakajo na vladno odredbo, ki bi prišla in veliko spremenila; le mi naj bomo tako boječi in naj zbežimo že pred poveljem, brez potrebe. — Nikar take sile, g. doktor, saj vsi vemo, kam pes taco moli.

SOCIALNI VESTNIK.

Sodobna socialna vprašanja.

(Nadaljevanje iz pastirskega pisma avstrijskih škofov.)

Kdaj je zasebna lastnina upravičena?

Človek ima dolžnost, da dela. Dolžan pa je tudi skrbeti za svoje in pomagati ubogim. Tega pa ne more storiti, če ne more po lastnem predudarku porabiti zasluzka za se in svoje. Iz tega pa že izvira pravica do lastnine; najprej do tiste, ki iz-

haja iz dela in potem tudi do zemlje, ki se obdeluje. O lastninskem pravu govori najgloblja človeška zavest.

Zasebna lastnina je mogočen nagib k delu. Ruska prislovica pravi: »Daj komu skalo v last in naredil bo iz nje vrt.« Narodni gospodarji trdijo, da je privatna lastnina gospodarsko potrebna, ker omogoča najbolj urejeno proizvodnjo in najbolj varčno uporabo. Pa tudi božja postava pravi: »Ne kradi« in s tem brani zasebno lastnino.

Toda po krščanskem nauku ni lastnik neomejen gospodar svoje lastnine. On je le nekaj upravnik; zato izvirajo iz zasebne lastnine tudi posebne dolžnosti. Lastnina je le takrat upravičena, ko izpolnjuje naloge, ki so ji v družbi odkazane Sv. Krizoston uči: »Bogati in lastniki smejo biti le dobri upravitelji posesti, ki jim je od Boga izročena.« Le tako nazivanje more premostiti neenakost in razlike v človeški družbi, ki pač nikdar ne bodo prenehale. Ker niso vsi ljudje enaki, zato tudi nimajo vsi po enako. Toda božja volja je, da dobro upravljanje in uporaba posestva postane vez med poedinimi udi človeške družbe, ne pa jabolko razdora.

Zlati blesk slepi.

Prav je, da svari krščanstvo pred bogastvom. V knjigi »Pregovorov« je zlata vredna resnica: »Ne daj mi, o Gospod, ne uboštva ne bogastva, da ne bom presit in ne porečem: »Kdo je Gospod?« Uboštva pa, da me ne prisili krasti in krivo prisegati v imenu svojega Boga!« Bogastvo samo na sebi ni še greh, toda postane krivičen mamon, če je nastalo z izkoriščevanjem drugih in se uporablja v nepošteno namene. Bogastvo ima v sebi čarobno moč, ker odpira pota k nebrzdani sli, k neomejeni gospodarski nadoblasti enega nad drugim in politični nadvladi bogatih nad nemaniči, kar vodi do pun-

tov in k poginu celih držav. Zlati blesk preslepi človeška srca tako, da hrepene le po uživanju in zametajo večne dobrine. Apostol narodov imenuje dobičkaželjnost »korenino vsega zla.« Bogatin hoče vedno več, pa tudi preko trupel in solz tisočerihi. Zato je nevarnost bogastva neizmerna. In dandanes je družba že tako daleč, da obsodi revnega uradnika, ki je v bedi menico ponaredil, hozana pa kliče sleparskim bankirjem, ki z borznimi in valutnimi špekulacijami goljufajo na tisoče majhnih družin za njih prihranke in osleprijo s svojimi takozvanimi »finančnimi posli« delavca za mezdo, ker je slednja vedno manjša vsled padajoče denarne vrednosti. Bogastvo kliče krivico. »Prej pride kamela skozi uho od igle kot bogatin v nebesa!«

Po zadnjem katoliškem shodu se je razvnela po slovenskih časopisih ostra besedna borba ali je bogastvo pravno upravičeno ali ne. Mirno lahko povzamemo, da v veliki večini danes nel Samo na sebi pač, toda tega bogastva, kjer bi ležali tisočaki lepo spravljani v shrambi in bi jih lastnik ne uporabljal, pač ni. Kriva pa je vsa preteklost od postanka liberalizma sem, da je sploh moglo priti do komunističnega izreka: »Lastnina je tatvina!« Krščanstvo kaže varno srednjo pot: »Ne daj mi, o Gospod, ne uboštva ne bogastva ... «

Kaj je novega na deželi?

Renče.

Naš zadnji dopis v »Gor. Straži« je zadel v živo. Da bo pa slika bolj popolna se je nekdo opogumil in v »Eдинosti« z dne 20. t. m. nekaj odgovoril. Pravzaprav ni nič odgovoril, ker ni nič zanikal, pač pa našim »napadom« le pritrdil. Veseli nas, da so tudi čitatelji »Eдинosti« obveščeni o veliki misiji, ki jo vrši društvo »Svoboda«. Za pisanje ocen dramatičnih predstav, žal, nismo poklicani, sicer pa vemo da: lastna hvala, cena mala.... Ugotavljamo le, da je vsem prireditvam razen zadnji adventni, splel »vsebinsko in tehnično«, umetno »popolnoma dovršen« venec moderni — »Gigole« ali »Titina«. (!) Vse to smo molčali. Da ste pa renški oder onečastili z raztrgano harmoniko, tega nismo mogli molčati, kajti dragi ... živimo v dvajsetem stoletju in končno smo tudi mi Rečani!

Izmišljena laž je, da je mladina, ki predstavlja naše društvo vršila pri kozarcih, kakršnokoli protigatacijo. Če je bila pri vaših prireditvah vedno tako pičila vdeležba, je znak, da v javnosti ne živite spoštovanja. No, nismo tako kratkovidni in vemo kam nes taco moli, toda zapomnite si: kakor boste posojali, tako bomo vračali.

Eden v imenu mnogih.

Solkani.

Na dopis v »Eдинosti« z dne 22. januarja t. l. pozivljam ponovno dopisnika, da odgovori s polnim podpisom na moje tri točke v »Gor. Straži« z dne 13. t. m. Če tega ne stori, in se bo tudi v bodoče skrivaj, ga ponovno imenujem lopova in podlega obrekovalca, povrhu pa še umazanega denuncijanta. Če je dopisniku kaj na časti, le ven z dokazi in s podpisom, kajti na vsa druga zvijanja, se ne bodem več oziral, pač pa vstrajal pri zgornjih danih mu naslovih. — Fran Bitežnik, t. č. predsednik K. S. I. D.

Fojana.

Pred dvema tednoma je umrl v visoki starosti 84 let dobro znani kovač g. Janez Bavcon. Do zadnjega je bil vedno zdrav in delaven. Sledovi njegovega dela bodo pričali še dolgo o njem, zlasti po naših priških, vipavskih in gorskih zvonikih, v katerih je on obešal zvonove na železje. Naj mu bo lahka briška zemlja, katero je tako iskreno ljubil!

Komen.

Umril je v Komnu trgovec z mafakturnim blagom Jakob Span. Bolezen, ki si jo je nakopal v ruskem vjetništvu, ga je spravila v zgodnji grob. Mož, ki je prišel komaj pred dvema letoma iz ruskega vjetništva, zapušča ženo s štirimi nedorastlimi otroci. Pogreb se je vršil v nedeljo 17. t. m. ob obilni vdeležbi. Naj počiva v miru!

Sveto.

V Svetem je umrl mož visoke starosti 77-letni Ivan Štolfa, oče našega podžupana po domače »Nani Lahov«. Mož, ki je vzgojil 8 otrok od katerih so trije v Ameriki, je bil zelo miroljuben in značien. Naj počiva v miru!

Mraza.

Mraza in snega smo imeli dovolj. Mraz je dosegel nad 10 stopinj pod ničlo. Ceste so vse premrznjene tako, da je vozovni promet skoro nemogoč. Bog nam daj kaj kmalu solnčnih in pomladnih dni, da pričnemo pridno z delom na polju!

Kozana.

Nekdo iz Kozane je prišel v naše uredništvo ter nam izjavil sledeče o dopisu v zadnji številki:

Neki znani dopisnik je objavil v zadnji številki »Straže« kratko notico proti bivšemu podpredsedniku našega društva. Ker izgleda dopis tako kakor da bi ga objavilo naše društvo, se čuti obenem vžaljen tudi odbor. Ne bomo odgovarjali na dopis, toda zahtevamo, da se dopisnik opraviči pri odboru društva ali pa bomo izvajali posledice. Tako liko v znanje.

Lazec pri Cerknem.

Našemu mlekarku — našemu pevcu! »Odpri ta noč in dan so groba vrata, Al dneva ne pove nobena pra' ka.«

Na potu si obnemogel. Moči so Te zapustile in nas si zapustil. Obnemogel si v trpljenju, umaknil si se. Vinko, dragi Vinko! Kje so naši cilji? Spoznal si in si odšel. Ti, naš up in naša nada! Se ne spominjaš naših dogovorov, naših sklepov? Zapustil si nas. Teško, preteško je bilo zate trpljenje ...

V snegu smo Te zagreblji. V mrazu smo se ločili. Naše srce ni zamrznilo, naše srce krvavi ob slovesu. Poslavljam se od Tebe, dragi naš tovariš. Poslavljam se od dragega nam prijatelja, a zavedamo se izgube. Močan steber je padel s Te-

boj in težka je za nas izguba, za nas, ki ostanemo. Spavaj sladko, dragi Vinko! Mi, ki ostanemo skušajmo s podvojenimi močmi nadomestiti izgubo. Vse druge ostale tolaži Bog!
Vaški fantje.

Vipavske novice.

Zima. Pretekli teden je zima obiskala tudi nas Vipavce; za spomin nam je pustila snežno odejo. Njen nemili obisk so občutili stari in mladi, zato so se umaknili za ognjišča, štedilnike in peči. Tam na toplem so se sukali pomenki o potresu, gospodarstvu in davkih. Prvo mesto mesto pa so ravzemali razni pogovori:

O roparjih in tatovih, ki prihajajo iz š..... vrhov in brlogov. Te pripovedke so žal resnične, zato jih nekaj navedem. — V Podragi so pred prazniki kradli v župnišču. Začeli so najprej v kuhinji, kjer so si »privezali dušo«, nato so brskali na vse strani, dokler niso prišli v prvo nadstropje. Tam so z vžigalicami pregledovali, če so zaklenjena vrata. K sreči je to zapazila sestra g. župnika in prižgala luč. Tega so se pa »poštenjaki« zbaljali ter jo popihali. Ta obisk se je vršil okoli 5. ure zjutraj. Isto noč so uzmoviči kradli tudi v Mančah.

Po novem letu so se zopet oglasili v Podragi pri Štefačevih, a jih je prepodil domači sin Tone. Takrat je še dobro izpadlo, a ne tako na dan sv. Treh kraljev. Omenjeni dan je prišel 18 letni Tone ob enajstih iz vasi, da gre spat. Kar zapazi na dvorišču dva neznanca bandita, ki ženeta njih vole iz hleva. Pogum velja! Tone se ojunaci, jih preteče nad vasjo in jima zastavi pot. Vname se prepri, pri katerem eden roparjev sune fanta z bajonetom v trebuh; k sreči zadene elekt. žep. svetilko, katero zdrobi, a njega le neznatno rani. Fant pa ne bodi len, potegne nož in prereže roparju žile na roki. Ta zakriči, nakar začne drugi ropar, ki je vodil vola, streljati na fanta, ki se je vrgel na tla. Ko poneha streljanje, jo Tone ves prestrašen s prestreljenim klobukom popiha domov, za njim pa pridirja tudi vol, katere mu sta roparja ovila parklje v žakljevinu. Vol je najbrže porabil pri liko, ko je ropar streljal ali pa obvezoval tovariša ter je pobegnil.

Ravno isto noč kot v Podragi so banditi kradli tudi na Slapu. Iz dvorišča gostilne J. Ferjančiča so odpehali dva v voz vprežena konja, v eni hiši so pobasali par kokoši, v drugi pa lonec mleka. S tem plenom so izginili iz vasi. Drugo jutro so jih zasačili orožniki pod Planino z vsem plenom, a tički so jo tako urno popihali, da ni padel nihče v roke pravice. — Omenjeni dogodki, tatvine v Vipavi in razni drugi roparski napadi pričajo, da se vedno bolj širi območje dobro organizirane bande. Pred to zalego ni človek varen ne imetja in ne življenja. Zato rej Vipavci bodite pazljivi!

Društva. Na Štefanovo je priredilo »K. slov. izbr. društvo« v Št. Vidu veselico s petjem in igro »Bele vrtnice«. Igra je na splošno vsem zelo ugajala. Želeti je, da bi jo ponovili. Zlasti je vgaljala krčmarica, pa tudi drugi igralci so se postavili. Šentvidci le tako naprej po začeti poti.

V nedeljo dne 10. in 17. januarja nas je povabilo »K. slov. izobraževalno društvo« v Vrhopoljeh, naj se vdeležimo njih prireditve. Vprizorili so Bajukovo »Miklovo Zalo«, na sporedu je bilo tudi več pevskih točk. Pri prvi vprizoritvi je bila dvorana nabita gledalcev, pri drugi pa je bilo še prostora. Igra je bila lepo podana. Videlo se je, da je bila dobro naštudirana. Glavno pa je tole: Vrhopolje razpolaga z dobrimi igralci! Želeti bi bilo, da bi drugič matere in pestunje imele otroke doma, ker otroci ne spadajo v dvorano. — Na Colu so vprizorili dvakrat žaloigro »Mlinar in njegova hčica«. Igrali so dobro, le škoda, da imajo premajhno dvorano.
L.

Iz Strmca.

Na skalnati, a vendar lepi slovenski zemlji so naši pradedje postavili svoje domove in vasi doli pravo slovensko ime: Strmec. Tu se je naselil že pred sto in sto leti čvrst in krepek rod naših očetov. Preprosto je bilo življenje naših dedov, ki so se preživljali edino le s tem, kar jim je donajala živina. V poznejši dobi pa jih je boj za vsakdanji obstanek vodil v svet, da si tam iščejo kruha, katerega jim domača gruda ni mogla dati. In šli so po svetu z namenom, da si kaj zaslužijo in prihranijo ter se tako na stara leta znova vrnejo na domača tla, uživati potrebni mir. Pred sto leti pa so odkrili v Rablju rudnik in tam je bila zaposlenih večina naših očetov in tam smo zaposleni zdaj tudi mi. Res, da živimo edino le od rudnika, a današnja draginja je neznosna in prekaša naše dohodke. O tem bi se dalo mnogo pisati, a za danes upustim. Opisati hočem le nekoliko naše prometno, »železniško omrežje« med Rabljem in Logom. Te dneve je padlo v naši vasi do poldrugi meter snega in tako nam zaprlo cesto. Tako smo zdaj tu osamljeni, ker oblastva se ne pobrigajo, da bi nam odprle pot čez Predil ali vsaj v Log. Tako morajo naši ubogi rudarji vsak dan po novopadlem snegu, med burjo in mrazom, po več ur hoditi, da dosepejo do Rablja, ako hočejo imeti »šiht«. Ker pa so vse druge prošnje zaman, bi prosil samo to, da bi nam Bog dal zdravje. Ako bi našo vas doletela kaka smrt, bi ne kazalo drugače, kot mrliča zakopati naravnost v sneg in čakati pomladi, da bi ga potem peljali na pokopališče v Log.
Strmški.

„Goriška Straža,“ v vsako hišo!

Iz širokega sveta.

Kako se v Parizu koljejo.

Na policiji v Parizu so iz spiskov povzeli, da je vsako leto 120 ljudi umorjenih. Vsak tretji dan koga zakoljejo.

Nov Amundsenov polet.

Junaški raziskovalec severnega tečaja Roald Amundsen bo drugič poskušal svojo srečo. Poletel bo spet proti severnemu tečaju. Topot se bo dvignil iz Rima. Z njim bo letelo na severni tečaj tudi nekaj Italijanov.

Študentovsko veselje.

V velikih mestih, kjer študirajo visokošolci, se prigode marsikake dogodbe iz veselega študentovskega življenja. Pravkar pripoveduje nekdo iz Padove, kako so se šli padovanski študentje in policija slepe miši. Neki poljski študent je menda zinil, da je bil avstrijski oficir na italijanski fronti. To pa je njegove italijanske tovariše tako razburilo, da so v protem času, katerega pač imajo na izobilje, sklicali protestni shod. Omenjeni poljski študent se je zbal in se zatekel pod okrilje poljskega konzulata v Benetke. Halo, zdaj cel študentovski trop na noge in hajd proti Benetkam. Policija je bila pa urnejša. Komaj izstopijo študentje na zadnji tramvajski postaji pred Benetkami iz vozov, jih obkolijo orožniki. Nič drugega ni kazalo kot se mirno pogajati. Med pogajanjmi pa se izmuzne iz rok postave več kot tri dele študentov in v dir proti mostu, ki spaja Benetke s kopnim. Toda, zlomka, orožniki so jih tu spet dosti polovili. Le še majhen, a junaki trop je ušel in jo briše tik do pred Benetk. Pa še te so detektivi zgrabili za suknje. Tako se je prijetni zimski izlet iz Padove v Benetke končal.

Zgodaj je začel.

Blizu Pariza je 15-letni fante živel pri nekaj dobrih ljudeh na reji. V slabi družbi se je pa kmalu naučil kozjih molitvic. Denar je hotel imeti. Ta pohlep ga je spravil na pot zločinov. Njegova rednika sta že bila preko sedemdesetih. Nekega dne vzame lopov sekuro in obema razkolje črepinjo. Potem pobera denar in pobegne v slabi tovaršiji v Pariz. Do zdaj ga še niso našli.

Pri »nebeškem sinu«.

Povojni čas ni izpodmaknil stolčka le celi vrsti evropskih vladarjev. Z njimi deli usodo tudi »nebeški sin«, devetnajstletni kitajski cesar, ki se zdaj lepo po angleško kliče gospod Henry Pu. Pred njim so se državljani dobesedno morali po trebuhu plaziti in noben Kitajec ni smel stopiti na tisto pot, koder se je premikal sandal »nebeškega sina«. Celo tuje poslanike so uradno nazivali na dvoru »ubogi zemski črvički«. No in zdaj je te slave konec. Gospod Henry Pu, bivši »nebeški sin«, živi zdaj na japonskih tleh v Tientsinu. Danes ima pri sebi le kakih 50 svojih dvorjanov in slug; prej pa se je sukalo okrog njega čez 10.000 oseb. Pri slovesnih ceremonijah nosi bivši cesar še zmeraj živobarvna svilnata oblačila. Toda republika mu je le te pustila, ker se republikanski mogotci oblačijo po naše. Dragoceno kamenje na sedanjih oblekah »nebeškega sina« je pa le za oči, ker pravo dragoceno kamenje so mu pobraли, ko so ga spodili iz »nebeškega carstva«. Sicer pa je bivši »nebeški sin« zdaj gospod Henry, čisto moderen mladenič, ki hodi okrog v shimy obleki in čevljih na »špic« ter s ščipalnikom na nosu. Njegovi angleški vzgojitelji ga uče tudi plesati in sploh se obnašati, kakor pristoji mlademu gospodiču. Za njegove izdatke pa itak skrbi po pogodbi kitajska republika. Govorijo, da fant zdaj boljše kot prej, ko je še bil v »nebesih«.

Pisma naših izseljencev.

Pismo iz Južne Amerike.

Plaza Huincul v dec. 1925.

Čas je, da se tudi mi oglasimo iz te daljne dežele. Zaposleni smo v južnem delu argentinske republike tik državnice Čile pri petrolejskih vrelcih. Gre nam še precej dobro in tudi prihrani se nekaj, samo varčevati je treba. Podnebje je precej primerno, samo voda je slaba, ker

VACLAV BENEŠ - TRÉBÍZSKÝ

Dve povesti
Karlštejskega vrana

Iz češčine prevel dr. Fran Bradáč.

(Dalje.)

Takrat je »grajščaril« na gradu gospod Blasius Sektator.

Gospod Sektator je bil yeren tip svoje dobe, ki se je začela z dvajsetim in končala nekako z osemdesetim letom sedemnajstega stoletja. Za Karlštejn si ta doba ni mogla izbrati značilnejše postave.

Gospod Blasius Sektator se je trudil, da bi za časa svojega »vladanja« na tukajšnjem gradu zagladil tudi poslednje sledove stare slave. Na poti so mu bile celo najčevine, ki so se vlekle celo v cerkvicah po stenah in so sv. Miklavžu ovile celo škofovsko palico, začeni pri mitri. Če je šel popoldne iz grada, je z mečem, katerega ni nikoli odpasal, razen kadar je šel spat, pretrgal vso pajčevino, da si je skrhal ostrino, ker je marsikdaj zabodel tudi v kamen.

Težko je reči, kakšen rojak je bil. Nekateri so pravili, da je Čeh, drugi, da je prišel odnekod s Porenja, in še drugi, da je s Škotskega. Čim bolj od daleč je kdo, tem večji gospod je pri ljudstvu, tem večjo

vsebuje mnogo solitra. Zadnje čase se je nenadoma udarila strašna vročina in naša sreča je, da pihlja pogostokrat veter, da jo lažje prenašamo. Božični prazniki so pred nami, zato se nam bolj kakor navadno vzbujajo spomini na našo domovino, ki zna tako visoko spoštovati Gospodove dneve. Ker se jih ne mremo osebno vdeleževati z vami, se jih bomo pa v duhu. Pošljamo najtoplejše pozdrave vsem goriškim Slovencem. Pozdrav naš »Goriški Straži«, ki nam prinaša novice iz domovine. Pozdrav »Kmetско-delavski zvezi«, ki se tako junaško bori za pravice delovnega ljudstva, čigar krvni bratje smo tudi mi. Pozdrav fantom in dekletom, sorodnikom in prijateljem, posebno pa našim Brdam in naši rojstni vasi Medani. — Več medanskih fantov.

Darovi.

Za Slovensko sirotišče: V počastitev spomina blagopok. Vladimirja Rutar, abs. jur., daruje rodbina Franca Mozetiča 30 L (ne 3 L!); preč. g. Andrej Furlan, Sv. Križ, 10 L. — Srčna hvala!

Valuta.

Dne 21. januarja si dobil:

za 100 franc. frankov	92.50 do 93.—	Lir
za 100 belg. frankov	112.— do 113.—	Lir
za 100 švic. frankov	478.— do 480.—	Lir
za 100 češ.-slov. kron	73.25 do 73.75	Lir
za 100 dinarjev	43.85 do 44.10	Lir
za 1 šterling	120.10 do 120.30	Lir
za 1 dolar	24.65 do 24.80	Lir
Novci po 20 frankov	94.— do 97.—	Lir
za 100 avst. kron	0.0346 do 0.0351	Lir

Benečijske obveznice 67.25.

Hiša s štirimi prostori in malim vrtom je na prodaj. Več pri upravi »Straže«.

MNOGO POSESTEV IN HIŠ

manjših in večjih v županiji Banjaluka proda se pod jako ugodnimi pogoji. — Točne podatke daje:

MORAVA

bank. agent. in komis. družba,
Banjaluka - Kralja Alfonza ul.

Okvirje za sviloprejo

rabljene prodaja trdka

ŽNIDERSIC & C.o

v Ilirski Bistrici (Bisterza)

čast in spoštovanje uživa. Marsikak Čeh zna zatajiti svoj rod, celo očevov priimek zavrže, in gorje, če bi kdo prišel in rekel: »Že davno se nisva videla od tistih dob, ko sva hodila v šolo in pasla gosi.« Tako je bilo, je in bo žalibog menda vedno.

Gospod Blasius Sektator je imel dva sina in hčerko.

Sina sta služila v cesarski vojski; bila sta častnika, eden pri Valštajnskih kirasirjih, drugi pri Papenhajmovcih.

Hčerka Kristina je bila v osemnajstem letu; očetu ni bila niti za las podobna, niti po edini potezi na obrazu, niti po najmanjši kretnji. Mati ji je bila že davno v grobu. Ko je prišel oče na Karlštejn, je bil že vdovec in dveletna Kristina sirotica. Svojega rojstnega kraja ni videla nikoli in tudi slišala ni o njem. Toda drugega jezika ni govorila kot češki. Kadar pa je odprla usta in govorila, so kakor zvončki zvenele njene besede. In povrh še ta mili, tako pristrčno jubki obraz! Pa čemu bi pripovedovali, kakšne je imela lase, kakšne oči, ali je bila blede ali je cvetela kakor roža! Cesto je za najavbljivejšo zunanostjo ničvredno blago: za zoprno pa prav tako; in čemu bi torej trošili besede!

Gospodu Sektatorju so prihajale od časa do časa pod širokokrajni klobuk z oguljenim peresom čudni

Jugoslovanski
semenski krompir!

Prispel bo v Italijo v dobi od 15. februarja do 31. marca t. l. Cena na debelo bo 80 do 85 L za 100 kg, na drobno pa 85 do 90 L franko Gorica.

Ker je dovoljena za uvoz samo omejena količina krompirja, naj ga kmetovalci takoj naroče pri

Zadružni zvezi v Gorici
Corso Verdi 37

Delitev skupnih zemljišč, občinskih pašnikov in gozdov. — Brezplačne informacije v pisarni v Gorici, Corso Vitt. Emanuele III. 2 19 pt. (v hiši Hipotečnega zavoda).

Ugodna priložnost. Proda se radi bolezni v sredini mesta dobro vpeljana trgovina z mizarskimi in kuhinjskimi predmeti. Potreben kapital minimalen. Najemnina nizka. Naslov pri upravi lista.

Placam najvišje cene za kože lisic, podlasic, kun, zajcev, mačk veveric, jazbecov i. t. d. i. t. d. Prodajam PASTI in POSEBNO MESO za lov na divjačino.

Delavnica za strojenje in barvanje — Nihče nima pravice kupovati zame

WALTER WINDSPACH
GORICA - Via Carducci 6 - GORICA

Pozor na izpremenjeni naslov!

PODRUŽNICA
Ljubljanske kreditne banke v Gorici
Corso Verdi „Trgovski Dom“

Telefon številka 50

Brzojavni naslov: Ljubljanska banka

Delniška glavni

Rezerve

Din. 50.000.000 **Centrala LJUBLJANA** Din. 10.000.000

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metkovič, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst. — Agencije: Logatec.

Vloge na knjižice po 4 %.

Vloge v tekočem računu lir ali dinarjev, (najugodnejše obrestne mere).

Nakup valut, čekov, deviz in obligacij vojne odškodnine (bonov) po najugodnejših cenah.

Nakazila v tu- in inozemstvo.

Borzni in ostali bančni posli.

domisleki, zlasti kadar so po okoliških hribih piskali vetrovi. Nekoč se je spomnil ter je začel preganjati vse ptice, ki so gnezdele na Karlštejnu. Mnogi ptiči so živeli tu že sto let — dedi, pradedi, vnuki, pravnuki — in gnezda so bila skoro tudi tako stara, samo da so bila čisto popravljeni. Gospod Sektator je metal celo gnezda lastov na tla; tudi postolkam ni prizanašal. Kamor ni mogel doseči s kolum, so mu morali držati lestvo. Edino vrane je moral pustiti v miru. Gnezdele so pod nedostopnimi pristrežji. Tudi čuke je prepodil, in koliko sov je uničil! Cela dva dneva je imel s tem opravka, od rana do večera, še obedovati skoro ni utegnil. Tretji dan pa ga je vse bolelo, kakor da mu je zlomljen križ. Še ozreti se ni mogel.

Drugič je zopet pregledoval v kapelici vse skrinje, vsako spranjno je prebrskal in potem je jezno loputnil s pokrovom, da je vse pokalo. In vendar je bilo vse iz močne hrastovine. In ko je zagledal v oknu prebito mrežo in kamen, ki so ga izstrelili Pražani proti stolbu, je spačil jezno obraz in zagodrnjal: »Dalje bi bil moral leteti in silneje.«

Celo drage kamene, s katerimi so bile stene posejane, kamene, ki so bili prevlečeni s precej debelo plastjo zlata, je izdiral ter jih razmetaval kot kremenjake. Otroci,

ki so se igrali spodaj pod gradom, so jih čisto našli in prileteli domov vsi veseli. Oče je kamen poljubil, odprl starodavno skrinjo, v skrinji predalček, vzela kos svile, zavil skrbno kamen vanj ter ga spravil za spomin, češ, kadar so imeli kaj iz Karlštejske kapelice sv. Križa, pa če je bilo to še tako neznan stvarca, ki se je dotikala Kristusovega križa, vselej jim je to prineslo srečo. In naj je oče izpraševal otroke, kakor je hotel, vselej so mu rekli, da so našli kamen v travi med gramozom. Mnog sosed si je belil glavo, kako so prišli ti kamni doli med gramoz. Komu bi prišlo na misel, da jih lomi s sten gospod Sektator ter jih meče skozi okno!

In najhujše gorje je bilo, če mu je kdo rekel, da so cesarski premagani in da se švedska vojska kakor povodenj razliva po severnem Češkem.

»Vojska, v kateri sta moja sinova častnika, — ta da bi bila premagana? Kjer so Valštajnski kirasirji? — Papenhajmovi dragonci? — Vi, krti! Kakor da bi bil mogel kdo zagnati v beg regiment, v katerem sem služil jaz!«

Potem je trpela tudi Kristina in tistega dne so bili vrani lačni, ker jim je nasipala nežna roka krmo vselej šele ponoči. Toda vranje oko najde zrna in drobtine v temi, ko ne vidiš niti za korak pred seboj.